

แนวทางการจัดการส่งเสริมกลุ่มอาชีพชุมชน ตำบลบางชะแยง อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี
Management Guidelines for the Promotion of Community Occupational Groups in
Bang Khayang Subdistrict, Mueang District, Pathum Thani Province.

มนสิชา อนุกุล (Monsicha Anukun)¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของกลุ่มอาชีพชุมชนบางชะแยง อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี และสร้างแนวทางการจัดการส่งเสริมกลุ่มอาชีพชุมชนบางชะแยง อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี การวิจัยนี้เป็น การวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้นำชุมชนจำนวน 6 ราย ผู้นำกลุ่มอาชีพจำนวน 5 ราย และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั่วไป จำนวน 7 ราย รวมจำนวน 18 ราย กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 45-65 ปี อาชีพแม่บ้าน ผลการวิจัย พบว่า สมาชิกกลุ่มอาชีพส่วนใหญ่เป็นหญิงวัยกลางคน สมาชิกมาจากหลากหลายอาชีพ มีรายได้เฉลี่ย ค่อนข้างน้อย สมาชิกกลุ่มต้องการได้รับการส่งเสริมกลุ่มอาชีพ ต้องการมีรายได้เพิ่ม และต้องการมีรายได้จากอาชีพเสริม อย่างต่อเนื่อง การศึกษาสภาพปัจจุบันเกี่ยวกับกลุ่มอาชีพชุมชนบางชะแยง พบว่า กลุ่มอาชีพที่มีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องประกอบด้วย 2 กลุ่มอาชีพ ได้แก่ กลุ่มพวงหรีด และกลุ่มยาหม่อง โดยมีผู้นำชุมชนเป็นผู้นำในการดำเนินงาน กลุ่มต้องการให้มีการส่งเสริมกลุ่มอาชีพ มีการจัดตั้งกลุ่มและมีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ สมาชิกกลุ่มขาดทักษะด้าน การบริหารจัดการ การผลิต และการตลาด ขาดทักษะด้านเทคโนโลยี ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มขาดความเป็นเอกลักษณ์ ขาด การออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์รูปแบบใหม่ ๆ และขาดช่องทางการจัดจำหน่ายที่หลากหลาย

นักวิจัยร่วมกันกับกลุ่มผู้นำชุมชนและสมาชิกกลุ่มอาชีพ ร่วมกันจัดทำแนวทางการจัดการส่งเสริมอาชีพให้ชุมชน โดยกิจกรรมต้นน้ำเป็นการจัดหาทรัพยากรโดยนำวัตถุดิบสมุนไพรในท้องถิ่นมาเพิ่มมูลค่า สำหรับกิจกรรมกลางน้ำเป็น การการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ ส่วนกิจกรรมปลายน้ำเป็นการเสริมทักษะความรู้ด้านเทคโนโลยีแก่สมาชิก ชุมชน และพัฒนาช่องทางการจัดจำหน่าย และกิจกรรมสนับสนุนเป็นการเสริมความรู้ในการจัดตั้ง การดำเนินงานกลุ่ม อาชีพ การบริหารจัดการธุรกิจ การผลิต การขาย การตลาด และเสริมความรู้แนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่ง จะก่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้การดำเนินธุรกิจ เกิดองค์กรธุรกิจชุมชน สร้างรายได้ และเพิ่มความเข้มแข็งให้กับ ชุมชน ผลการศึกษาเป็นประโยชน์แก่ชุมชนในการจัดการส่งเสริมกลุ่มอาชีพชุมชน และหน่วยงานภาครัฐที่ให้การ สนับสนุนในการยกระดับคุณภาพชีวิตและยกระดับเศรษฐกิจให้แก่ชุมชน สามารถดำเนินโครงการเพื่อตอบสนองความ ต้องการของกลุ่มอาชีพในชุมชน ส่งผลให้สามารถพัฒนาไปสู่การเป็นชุมชนที่สามารถพึ่งพาตนเองได้และพัฒนาอย่าง ยั่งยืนต่อไป

คำสำคัญ: การจัดการ การส่งเสริมอาชีพ กลุ่มอาชีพชุมชน

Abstract

The objectives of this paper were to focus on the current state of occupational groups. Create management guidelines for promoting occupational groups in Bang Khayang Community, Muang District, Pathum Thani Province. This is a qualitative research study. The 18 person sample group included 6 community leaders, 5 professional group leaders, and 7 general informants. The majority of the women in the study were housewives between the ages of 45 and 65. The findings revealed

¹ สาขาวิชาการจัดการทั่วไป คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
E-mail: monsihaanukun@gmail.com

that most of the group members were middle aged women, work in a variety of occupations and earn less on average. Members of a group want to be recognized as a professional organization, desire to earn more money, and have a consistent income source from a second job. According to research on the current state of the Bang Khayang Community Occupational Group, the wreath group and the balsam group are two occupational groups that have continued to operate with community leaders in leadership of the organization's operations. According to the group, the professional group should be promoted, forming a group and establishing a specified working structure are both required. Members of the group lack of technology skills, managerial production, and marketing abilities. The group's products lack uniqueness, design, and development of new products, as well as lack of various distribution channels.

Guidelines for the management of occupational promotion for the community were being developed by researchers, community leaders, and group members. The upstream activities are resource procurement by bringing local medicinal raw materials to add value. Activities in the midstream are the design and development of new products. The downstream activities are to enhance technology knowledge skills for community members and develop distribution channels. In addition, supporting activities are to enhance knowledge on the establishment, operation of professional groups, business administration, production, sales, marketing and to enhance knowledge of the concept of Sufficiency Economy Philosophy, which will lead to the learning process of running a business, creating a business organization in the community, generating income and strengthening the community. The results of the study are beneficial to community occupational groups and government sectors that support them in improving the quality of life and uplifting the economy of the community. Capable of implementing projects to meet the needs of community occupational groups. As a result, they will be able to continue into a self-sufficient community that will be able to grow in a sustainable.

Keywords: Management, Promotion of Occupation, Community Occupational Groups

วันที่รับบทความ: 4 มีนาคม 2565

วันที่แก้ไขบทความ: 16 เมษายน 2565

วันที่ตอบรับตีพิมพ์บทความ: 21 เมษายน 2565

1. บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของงานวิจัย

อาชีพเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญทั้งต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม การประกอบอาชีพของแต่ละบุคคล จะทำให้บุคคลนั้นได้ใช้ทักษะความสามารถในการสร้างคุณค่าให้แก่ตัวเอง ทั้งยังมีรายได้สามารถดูแลตนเอง และครอบครัวให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น นอกจากนี้ เมื่อประชาชนในชุมชนมีการประกอบอาชีพ ทำให้คนมีคุณภาพชีวิตดี สภาพสังคมความเป็นอยู่ที่ดี ชุมชนจะเกิด

ความเข้มแข็งมั่นคง ไม่เกิดปัญหาสังคมในด้านต่าง ๆ ดังที่ Thebhattee S. (2008) กล่าวว่าผู้ที่มีการ วางพื้นฐานการประกอบอาชีพที่ดีเท่ากับเป็นเครื่องชี้ว่า เป็นผู้ประสบความสำเร็จในชีวิตด้านการประกอบ อาชีพที่ควรแก่การได้รับการยกย่องจากสังคม

การจัดการส่งเสริมกลุ่มอาชีพเป็นนโยบายแก้ไข ปัญหาความยากจน โดยส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อร่วมกัน พัฒนาการประกอบอาชีพ ทั้งด้านเทคนิควิธีการผลิต การพัฒนาผลิตภัณฑ์ การส่งเสริมการตลาดมุ่งไปยังชุมชน

เพื่อสร้างชุมชนให้เข้มแข็งพึ่งตนเองได้ ประชาชนมีส่วนร่วมในการสร้างรายได้ด้วยการนำทรัพยากรภูมิปัญญาท้องถิ่นมาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์และการบริการที่มีคุณภาพ ก่อให้เกิดรายได้กลับสู่ชุมชน เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงเป็นรูปแบบของธุรกิจมากขึ้น จนบางกรณีลบล้างแนวคิดเดิมจนกลายเป็นการมุ่งเฉพาะผลประโยชน์ ด้านกำไรเท่านั้น ส่งผลให้รากฐานของชุมชนอ่อนแอตามไปด้วย ท่ามกลางการแข่งขันในปัจจุบันนี้และความมุ่งมั่นตั้งใจร่วมกันของคนอย่างเดี่ยวอาจไม่ทำให้ชุมชนบรรลุเป้าหมายที่ต้องการได้ โดยง่ายจำเป็นต้องมีการปรับกระบวนการทำงานมาหากินให้สอดคล้องและเท่าทันธุรกิจโดยทั่วไปด้วย (กองสวัสดิการสังคม, 2561)

ชุมชนตำบลบางชะแยง อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี มีพื้นที่ประมาณ 4 ตารางกิโลเมตร และเป็นพื้นที่ราบ มีประชากรทั้งหมด จำนวน 14,386 คน มีครัวเรือน 6,452 ครอบครัวย แบ่งเป็นเพศชาย จำนวน 6,952 คน เพศหญิง จำนวน 7,434 คน (เทศบาลตำบลบางชะแยง, 2564) ประชาชนส่วนใหญ่เป็นชาวมอญอพยพเข้ามาอาศัยในสมัยรัชกาลที่ 2 ของกรุงรัตนโกสินทร์ สภาพเดิมของชุมชนเป็นป่าสะแก อาชีพเดิมมีการทำนา ทำสวน ทำไร่เชิง ทำบ่อกระจับ ปลูกตาล มีการเดินทางด้วยทางเรือ ปัจจุบันเดินทางด้วยรถยนต์ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นโรงงานอุตสาหกรรม ชาวบ้านบางส่วนประกอบอาชีพรับจ้าง ชาวบ้านบางส่วนมีการรวมกลุ่มกันทำอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้ให้กับครอบครัว ในชุมชนมีการรวมกลุ่มกันทำกิจกรรมหารายได้ร่วมกัน มีหลากหลายกลุ่มอาชีพ เช่น กลุ่มพวงหรีด กลุ่มยาหม่อง กลุ่มสไบมอญ กลุ่มอาหารสมุนไพร เป็นต้น ทั้งนี้บางกลุ่มสมาชิกดำเนินกิจกรรมไม่ต่อเนื่อง บางกลุ่มสมาชิกดำเนินกิจกรรมแต่ขาดทักษะด้านการบริหารจัดการธุรกิจ จึงมีปัญหาเกี่ยวกับรายได้ไม่เพียงพอต่อการเลี้ยงชีพ นอกจากนี้ยังพบว่า สมาชิกกลุ่มอาชีพในชุมชนส่วนใหญ่ยังมีลักษณะว่างงานหรือเป็นแม่บ้าน เป็นส่วนใหญ่ จึงเป็นความต้องการของชุมชนต้องการให้มีการจัดการส่งเสริมพัฒนากลุ่มอาชีพ

จากสภาพปัญหาดังกล่าว การจัดการส่งเสริมกลุ่มอาชีพให้ชุมชน จะทำให้กลุ่มอาชีพเกิดกระบวนการเรียนรู้การดำเนินธุรกิจ เกิดองค์กรธุรกิจชุมชน สร้างงานสร้างรายได้ และเพิ่มความเข้มแข็งให้กับชุมชน

สามารถพัฒนาไปสู่การเป็นธุรกิจชุมชนที่สามารถพึ่งพาตนเองได้และพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 ศึกษาสภาพปัจจุบันเกี่ยวกับกลุ่มอาชีพชุมชนบางชะแยง อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี

1.2.2 สร้างแนวทางการจัดการส่งเสริมกลุ่มอาชีพให้ชุมชนบางชะแยง อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีขอบเขตของการวิจัยดังนี้

1.3.1 ขอบเขตพื้นที่การวิจัย การศึกษานี้เป็นการวิจัย ณ พื้นที่ ชุมชนตำบลบางชะแยง อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี จำนวน 4 หมู่บ้านมีพื้นที่ประมาณ 4 ตารางกิโลเมตร

1.3.2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ ประชากรคือ ผู้นำและสมาชิกกลุ่มอาชีพชุมชน ตำบลบางชะแยง อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 18 ราย ประกอบด้วย ผู้นำชุมชนจำนวน 6 ราย ผู้นำกลุ่มอาชีพจำนวน 5 ราย และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั่วไปจำนวน 7 ราย โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง

1.3.3 ขอบเขตด้านเวลา ช่วงเวลาที่

ทำการศึกษา คือ ช่วงเมษายน-ตุลาคม 2564

1.3.4 ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยในครั้งนี้

เป็นการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของกลุ่มอาชีพ ความเป็นมาของกลุ่มอาชีพ การดำเนินงาน การบริหารจัดการกลุ่มอาชีพ ด้านการตลาด ด้านบัญชีการเงิน ด้านเทคโนโลยี ด้านบุคลากร ด้านการบริหารจัดการ และทักษะและความต้องการการได้รับการสนับสนุน เพื่อนำไปสร้างแนวทางการจัดการส่งเสริมกลุ่มอาชีพให้ชุมชน ตำบลบางชะแยง อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี

2. แนวคิดทฤษฎี

การวิจัยในครั้งนี้มีแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

2.1 แนวคิดการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก (SWOT)

การวิเคราะห์ SWOT หมายถึงการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกเพื่อให้ทราบจุดเด่น จุดด้อย โอกาส และอุปสรรค

2.2 แนวคิดโซ่คุณค่า (Value chain) คุณค่า (value)

หมายถึง ความแตกต่างระหว่างคุณค่าที่ลูกค้าได้รับจากการเป็นเจ้าของและการใช้ผลิตภัณฑ์นั้นเมื่อเทียบกับต้นทุนที่ต้องจ่ายไปเพื่อให้ได้มาซึ่งสินค้าหรือบริการ ส่วน Porter (1985) ระบุว่าการบริหารโซ่คุณค่า (value chain) ทำให้สามารถเข้าใจบทบาทของแต่ละหน่วยงาน และความสัมพันธ์เชื่อมโยงและมีส่วนช่วยเหลือให้กิจการสร้างคุณค่าให้แก่ลูกค้า โดยที่กิจกรรมขององค์กรต้องช่วยลดต้นทุน และสร้างความแตกต่างในสินค้าหรือบริการให้แก่กิจการ โดยจะต้องศึกษาและวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง กิจกรรมต่อเนื่องกันเป็นสายโซ่เรียกว่า “โซ่คุณค่า” กิจกรรมในโซ่คุณค่า คือ กิจกรรมที่องค์การแบ่งตาม ภาระหน้าที่และดำเนินการตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ ค่านิยม และกลยุทธ์โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่มกิจกรรม คือ กิจกรรมหลัก และกิจกรรมสนับสนุน ดังนี้ กิจกรรมหลัก หมายถึง กิจกรรมที่ทำให้เกิดรายได้และเกี่ยวข้องโดยตรงกับการแข่งขันในอุตสาหกรรม ประกอบด้วย 1) การนำส่งปัจจัยนำเข้า (Inbound Logistics) หมายถึงกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการนำส่งปัจจัยนำเข้า (Input) 2) การผลิต (Operations) หมายถึง กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการแปรสภาพปัจจัยนำเข้าให้เป็น ผลลัพธ์ 3) การกระจายผลลัพธ์ไปยังลูกค้า (Outbound Logistics) 4) การตลาดและการขาย (Marketing and Sales) หมายถึง กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการค้นหาและจูงใจลูกค้า การสนับสนุนการตัดสินใจซื้อของลูกค้า การสร้างความสัมพันธ์กับลูกค้าและ 5) การบริการ (Service) หมายถึงกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการเพื่อยกระดับหรือรักษาคุณค่าของผลิตภัณฑ์ กิจกรรมสนับสนุน หมายถึง กิจกรรมที่อำนวยความสะดวกและให้การสนับสนุนการดำเนินงานของกิจกรรมหลัก ประกอบด้วย 1) การจัดหา/จัดซื้อ (Procurement) ปัจจัยนำเข้าทั้งหมดเพื่อนำมาใช้ในโซ่คุณค่าของกิจการ 2) การพัฒนาเทคโนโลยี (Technology Development) หมายถึง กิจกรรมการวิจัยและพัฒนา การออกแบบสินค้า และการเลือกใช้เทคโนโลยีให้เหมาะสม 3) การบริหารทรัพยากรมนุษย์ (Human Resources management)

เพื่อให้การสนับสนุนทั้งกิจกรรมหลักและกิจกรรมสนับสนุนทั้งหมด และ 4) โครงสร้างพื้นฐานขององค์กร (Firm Infrastructure) หมายถึง การบริหารงานทั่วไป การวางแผน การบัญชีและการเงิน การบริหารคุณภาพ ระบบข้อมูลสารสนเทศกฎหมาย และรัฐบาล

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลโดย

3.1 การสังเกตพฤติกรรมของคนในพื้นที่ การแสดงออกในวิถีที่ปฏิบัติ

3.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ผู้บริหารระดับสูงของหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ผู้นำชุมชน ผู้นำกลุ่มอาชีพ และสมาชิกกลุ่มอาชีพ ตำบลบางชะแยง อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี จำนวนรวมทั้งสิ้น 18 คน โดยวิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเพื่อใช้เป็นข้อคำถามแบบเจาะลึกกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักที่ได้กำหนดไว้แล้ว ตรวจสอบความถูกต้องด้วยวิธีตรงความเที่ยงตรงของเนื้อหา ประกอบด้วย

3.2.1 การสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้นำชุมชน จำนวน 2 ราย ประกอบด้วย กำนัน 1 ราย และอดีตผู้ใหญ่บ้าน 1 ราย ในประเด็นที่ทำการศึกษ สัมภาษณ์ด้วยแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง มีสัมภาษณ์เกี่ยวกับสถานการณ์และสภาพปัจจุบันของกลุ่มอาชีพชุมชนบางชะแยง ความเป็นมาของกลุ่มอาชีพ การดำเนินงานการบริหารจัดการกลุ่มอาชีพ เพื่อหาแนวทางการจัดการส่งเสริมกลุ่มอาชีพให้ชุมชน

ภาพที่ 1 การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ
(ที่มา : ผู้วิจัย)

3.2.2 การสนทนากลุ่ม มีการสัมภาษณ์พร้อมกันหลายคน ผู้ให้ข้อมูลแบ่งเป็นกลุ่มรวมทั้งสิ้น 15 ราย ประกอบด้วย ผู้นำชุมชนจำนวน 4 ราย ประกอบด้วย ผู้ใหญ่บ้านทั้ง 4 หมู่บ้าน ผู้นำกลุ่มอาชีพจำนวน 5 ราย ประกอบด้วย ผู้นำกลุ่มอาชีพยาหม่อง และผู้นำกลุ่มอาชีพพวงหรีด และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั่วไปจำนวน 7 ราย ที่สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับความเป็นมา การดำเนินงาน การบริหารจัดการกลุ่มอาชีพชุมชนในด้านต่าง ๆ และทักษะและความต้องการการได้รับการสนับสนุน

3.3 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เนื้อหา และนำมาสรุปผล แยกประเด็นสำคัญตีความในเนื้อหาที่ได้จากการสรุป เพื่อนำมาตอบวัตถุประสงค์ในการวิจัย

3.4 การประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารจัดการ กับกลุ่มผู้นำชุมชนและสมาชิกกลุ่มอาชีพ ร่วมกันกำหนดแนวทางการจัดการส่งเสริมอาชีพให้กับชุมชน

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูลจาก 2 แหล่ง คือ ข้อมูลปฐมภูมิ ผู้วิจัยทำการวิจัยเชิงคุณภาพได้เก็บข้อมูลด้วย แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ แบบสนทนากลุ่ม และข้อมูลทุติยภูมิ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4. สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง การจัดการส่งเสริมกลุ่มอาชีพให้ชุมชนตำบลบางชะแยง อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี ผู้วิจัยได้สรุปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย 2 ข้อ ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันเกี่ยวกับกลุ่มอาชีพชุมชนบางชะแยง อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี จากการสัมภาษณ์สามารถสรุปประเด็นได้ ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 45-65 ปี อาชีพแม่บ้าน ผลการวิจัยพบว่า สมาชิกกลุ่มส่วนใหญ่เป็นหญิงวัยกลางคน ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา สมาชิกแต่ละท่านมาจากหลายอาชีพ เนื่องจากชุมชนบางชะแยงเป็นชุมชนเมืองและมีโรงงานอุตสาหกรรมไม่เหมาะสำหรับทำเกษตรหรือเลี้ยงสัตว์ ส่วนมากประกอบธุรกิจส่วนตัว เป็นแม่บ้าน และรับจ้างทั่วไป มีรายได้เฉลี่ยค่อนข้างน้อย สมาชิกกลุ่มต้องการได้รับการส่งเสริมกลุ่มอาชีพ ต้องการ

มีรายได้จากอาชีพเสริมอย่างต่อเนื่อง และต้องการให้มีรายได้เพิ่มขึ้น

ภาพที่ 2 ผลิตภัณฑ์ยาหม่องน้ำโพลสด (ที่มา : ผู้วิจัย)

2. สภาพปัจจุบันเกี่ยวกับกลุ่มอาชีพชุมชนบางชะแยง พบว่า ในชุมชนมีการรวมกลุ่มกันทำกิจกรรมหารายได้ร่วมกัน โดยกลุ่มที่มีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องประกอบด้วย 2 กลุ่มอาชีพ ได้แก่ กลุ่มพวงหรีด และกลุ่มยาหม่อง โดยมีผู้นำชุมชนที่เสียสละ มีความรับผิดชอบที่ชาวบ้านให้การยอมรับเป็นผู้นำในการดำเนินงานกลุ่ม สามารถสรุปประเด็นจุดเด่น จุดด้อย โอกาส และอุปสรรค ได้ดังนี้

2.1 ปัจจัยที่เป็นจุดเด่น 1) สมาชิกให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี มีความขยันขันแข็ง ร่วมแรงร่วมใจ สามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน 2) มีการรวมกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมหารายได้ร่วมกัน หลากหลายกลุ่มอาชีพ โดยกลุ่มที่มีการดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ กลุ่มพวงหรีด และกลุ่มยาหม่อง 3) ผู้นำชุมชนมีความรู้ความสามารถ เสียสละเพื่อส่วนรวม มีความรับผิดชอบและได้รับความไว้วางใจ เป็นผู้นำในการดำเนินงานกลุ่มอาชีพ 4) สมาชิกในชุมชนมีการเพาะปลูกสมุนไพรในท้องถิ่น เช่น ขมิ้น โพล ตะไคร้ ซึ่งเป็นวัตถุดิบหาง่ายในชุมชน และต้นทุนไม่สูง

2.2 ปัจจัยที่เป็นจุดด้อย 1) การรวมตัวของกลุ่มแต่ละกลุ่มยังไม่มีระบบและโครงสร้างที่ชัดเจน 2) สมาชิกกลุ่มส่วนใหญ่ขาดทักษะด้านการบริหารจัดการธุรกิจ 3) ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มอาชีพขาดความเป็นเอกลักษณ์ 4) ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มอาชีพขาดการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์รูปแบบใหม่ ๆ ให้มีความทันสมัย

เพื่อเพิ่มมูลค่าให้แก่ผลิตภัณฑ์ 5) ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มอาชีพขาดช่องทางการจัดจำหน่ายที่หลากหลาย 6) ผู้นำกลุ่มและสมาชิกกลุ่มอาชีพขาดทักษะด้านเทคโนโลยี 7) มีจำนวนเงินลงทุนน้อยไม่เพียงพอต่อการพัฒนาและขยายธุรกิจ เงินลงทุนส่วนใหญ่มาจากระดมทุนส่วนตัวของสมาชิกกลุ่ม

2.3 ปัจจัยที่เป็นโอกาส 1) มีหน่วยงานภาครัฐเข้ามาให้ความรู้เกี่ยวกับเพื่อช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตและยกระดับเศรษฐกิจให้แก่ชุมชน 2) ด้านการตลาดมีช่องทางในการจัดจำหน่ายที่หลากหลายช่องทางมากขึ้น

2.4 ปัจจัยที่เป็นอุปสรรค 1) มีคู่แข่งจำนวนมาก และคู่แข่งมีศักยภาพที่ดีกว่า 2) การสนับสนุนจากภาครัฐไม่สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มอาชีพในชุมชน

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 สร้างแนวทางการจัดการส่งเสริมกลุ่มอาชีพให้ชุมชนบางชะแยง อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี

แนวทางการจัดการส่งเสริมอาชีพกลุ่มธุรกิจชุมชนบางชะแยง อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี เกิดขึ้นโดยนักวิจัย ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารจัดการ ได้สรุปประเด็นจากการสัมภาษณ์และดำเนินการประชุมเชิงปฏิบัติการ ร่วมกับกลุ่มผู้นำชุมชนและสมาชิกกลุ่มอาชีพร่วมกันกำหนดแนวทางการจัดการส่งเสริมอาชีพให้กับชุมชน โดยกำหนดกิจกรรมต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน เป็นการส่งเสริมการดำเนินงานของกลุ่มอาชีพชุมชน มีแนวทางการจัดการส่งเสริมอาชีพให้ชุมชน ตามลำดับกิจกรรมต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ และกิจกรรมสนับสนุน ดังนี้

1. กิจกรรมต้นน้ำ การจัดหาทรัพยากร โดยนำวัตถุดิบสมุนไพรในท้องถิ่นมาเพิ่มมูลค่า เนื่องจากสามารถดำเนินการได้ง่าย วัสดุอุปกรณ์หาง่ายในชุมชน และต้นทุนการผลิตไม่สูง

2. กิจกรรมกลางน้ำ การสร้างผลิตภัณฑ์ การส่งเสริมด้านการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ ได้แก่ อบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์พวงหรีดจากวัสดุในท้องถิ่นและวัสดุสมัยใหม่ เพื่อให้สมาชิกชุมชนสามารถออกแบบพัฒนาผลิตภัณฑ์พวงหรีดแบบใหม่ ๆ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม และสามารถผลิตผลิตภัณฑ์พวงหรีดได้หลากหลายรูปแบบมากขึ้น และพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพร เช่น น้ำมันเหลือง และ

พัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพรสำหรับกลุ่มลูกค้าใหม่ เช่น ยาหม่องหรือบาล์มสำหรับเด็ก เป็นกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์จากสมุนไพรในกลุ่มยาหม่อง

3. กิจกรรมปลายน้ำ การตลาด การส่งเสริมด้านการตลาดและการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์โดยเน้นตลาดชุมชน ได้แก่ อบรมเชิงปฏิบัติการการใช้เทคโนโลยีเพื่อการสื่อสารและการดำรงชีวิต และกิจกรรมพัฒนาช่องทางการจัดจำหน่าย เพื่อให้กลุ่มอาชีพมีช่องทางการจัดจำหน่ายเพิ่มขึ้นและสามารถเข้าถึงกลุ่มลูกค้าผ่านทางช่องทางออนไลน์ได้ และกิจกรรมออกแบบพัฒนาผลิตภัณฑ์ เป็นการให้ความรู้และสร้างการมีส่วนร่วมกับชุมชนในการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ สร้างตราสินค้า และการออกแบบบรรจุภัณฑ์

4. กิจกรรมสนับสนุน กิจกรรมการส่งเสริมด้านความรู้ในการจัดตั้งและดำเนินงานกลุ่มอาชีพบางชะแยง อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี เนื่องจากปัจจุบันมีการจัดตั้งกลุ่มอาชีพขึ้นในเบื้องต้น เช่น กลุ่มพวงหรีด และกลุ่มผลิตภัณฑ์สมุนไพรยาหม่อง และการส่งเสริมด้านความรู้ในการบริหารจัดการธุรกิจ ได้แก่ อบรมความรู้ด้านการบริหารจัดการ การผลิต การขาย และการตลาด ได้แก่ กลุ่มพวงหรีด และกลุ่มผลิตภัณฑ์สมุนไพรยาหม่อง เนื่องจากเป็นกลุ่มอาชีพที่มีการดำเนินการอยู่แล้วอย่างต่อเนื่องในชุมชน

5. การส่งเสริมความรู้อื่น ๆ เพื่อช่วยในการเพิ่มรายได้ ลดรายจ่ายให้แก่ครัวเรือน ได้แก่ อบรมความรู้และศึกษาดูงานแนวคิดทฤษฎีหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้สมาชิกกลุ่มอาชีพสามารถนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้เป็นพื้นฐานในการดำเนินชีวิตและบริหารจัดการธุรกิจชุมชน

สรุปรายละเอียดได้ดังแผนภาพห่วงโซ่คุณค่าทางการจัดการส่งเสริมอาชีพให้ชุมชนบางชะแยง อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี ตามกิจกรรมต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ก่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้การดำเนินธุรกิจเกิดองค์ธุรกิจใจในชุมชน สร้างรายได้ และเพิ่มความเข้มแข็งให้กับชุมชน ผลการศึกษาแนวทางการจัดการส่งเสริมกลุ่มอาชีพเป็นประโยชน์แก่หน่วยงานภาครัฐที่ให้การสนับสนุนในการยกระดับคุณภาพชีวิตและยกระดับเศรษฐกิจให้แก่ชุมชน สามารถดำเนินโครงการเพื่อตอบสนองความต้องการของกลุ่มอาชีพในชุมชน ส่งผลให้

สามารถพัฒนาไปสู่การเป็นชุมชนที่สามารถพึ่งพาตนเองได้และพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป

ภาพที่ 3 ห่วงโซ่คุณค่าแนวทางการจัดการส่งเสริมอาชีพให้ชุมชนบางชะแยง อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี

5. อภิปรายผล

จากผลการศึกษาแนวทางการจัดการส่งเสริมกลุ่มอาชีพให้ชุมชนบางชะแยง อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี อภิปรายผลได้ ดังนี้

สมาชิกกลุ่มส่วนใหญ่เป็นหญิงวัยกลางคน ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา สมาชิกแต่ละท่านมาจากหลายอาชีพ เนื่องจากชุมชนบางชะแยงเป็นชุมชนเมืองและมีโรงงานอุตสาหกรรมไม่เหมาะสำหรับทำเกษตรหรือเลี้ยงสัตว์ ส่วนมากประกอบธุรกิจส่วนตัว เป็นแม่บ้าน และรับจ้างทั่วไป มีรายได้เฉลี่ยค่อนข้างน้อยและต้องการได้รับการส่งเสริมกลุ่มอาชีพเพื่อหารายได้เสริม สอดคล้อง Board Phon Sai Village (2016) ซึ่งกล่าวว่าในพื้นที่ที่ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ เกษตรกรรม และเลี้ยงสัตว์ และบางส่วนออกไปรับจ้าง ทั่วไปนั้น อาชีพดังกล่าวจะเป็นไปตามฤดูกาลเท่านั้น ชาวบ้านส่วนใหญ่ยังไม่มีอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้ ให้กับครอบครัว จึงประสบปัญหาเกี่ยวกับรายได้ไม่เพียงพอต่อการเลี้ยงชีพ

ด้านความต้องการส่งเสริมกลุ่มอาชีพ พบว่า ปัจจุบันมีการรวมกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมหารายได้ร่วมกัน หลากหลายกลุ่มอาชีพ กลุ่มการรวมตัวของกลุ่มแต่ละกลุ่มยังไม่ชัดเจน โดยกลุ่มที่มีการดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ กลุ่มพวงหรีด และกลุ่มยาหม่อง มีความต้องการได้รับการส่งเสริมอาชีพเพื่อให้มีรายได้เพิ่มจาก

อาชีพเสริม สอดคล้องกับ ผการัตน์ พินิจวัฒน์ (2561) พบว่ากลุ่มชาวบ้านในชุมชนบ้านโพธิ์ ไทร ตำบลเมือง อำเภอมือง จังหวัดเลย มีความต้องการในการส่งเสริมอาชีพเสริม และการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับอาชีพ และต้องการให้ตลาดรองรับสินค้าเช่นเดียวกัน

ชุมชนบางชะแยง มีผู้นำชุมชนที่มีความรู้ความสามารถ เสียสละเพื่อส่วนรวม มีความรับผิดชอบ และได้รับความไว้วางใจ ในการสนับสนุนส่งเสริมกลุ่มอาชีพ ในการรวมกลุ่มสมาชิกให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี มีความขยันขันแข็ง ร่วมแรงร่วมใจ สามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของนิพนธ์ จันโทภาส (2552) พบว่า ลักษณะของการรวมกลุ่มของคนในชุมชน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเครือญาติกัน มีการช่วยเหลือเกื้อกูลและพึ่งพาอาศัยกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของนิภาภรณ์ จงวุฒิวาศย์ (2552) ที่กล่าวว่า ปัจจัยกำหนดความสำเร็จของธุรกิจชุมชน ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้นำ

การรวมตัวของกลุ่มอาชีพชุมชนบางชะแยงแต่ละกลุ่มยังไม่มีระบบและโครงสร้างที่ชัดเจน สมาชิกกลุ่มส่วนใหญ่ขาดทักษะด้านการบริหารจัดการธุรกิจ การตลาด ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มอาชีพ ไม่มีการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์รูปแบบใหม่ ๆ ให้มีความทันสมัย เพื่อเพิ่มมูลค่าให้แก่ผลิตภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มอาชีพขาดความเป็นเอกลักษณ์ ขาดช่องทางการจัดจำหน่ายที่หลากหลาย สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิภาภรณ์ จงวุฒิวาศย์ (2552) ที่กล่าวว่าปัจจัยกำหนดความสำเร็จของธุรกิจชุมชน ได้แก่ ปัจจัยด้านการผลิต และปัจจัยด้านการตลาด ต้องมีการวางแผนการตลาดไว้อย่างชัดเจน สอดคล้องกับ ธนาวิทย์ บัวฝ้าย (2556) ที่กล่าวว่า ธุรกิจชุมชนต้องทราบว่าควรขายสินค้าให้กับใครและลูกค้าจะซื้อสินค้าของเราได้อย่างไร ทั้งยังสอดคล้องกับ ญษพงศ์ ใจซื่อตรง (2563) พบว่า สินค้าผลิตภัณฑ์ของชุมชนบ้านสมใจ ตำบลใจดี อำเภออุซันต์ จังหวัดศรีสะเกษ ผลิตภัณฑ์ยังขาดความเป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่น มีสินค้าอื่นที่เป็นคู่แข่งหรือเป็นสินค้ามาทดแทนกันได้ ขาดเทคนิคการผลิตแบบใหม่ ๆ ที่จะช่วยเพิ่มปริมาณการผลิตให้มากขึ้น ขาดช่องทางการจัดจำหน่ายที่หลากหลาย อาศัยเพียงการจัดจำหน่ายผ่านทางสหกรณ์กลุ่มเท่านั้น ขาดการวางแผนในการลงทุนที่เหมาะสม เช่น การเพิ่มกำลังการผลิต หรือการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการผลิต ขาดความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาทักษะ หรือนวัตกรรมใหม่ ๆ เข้ามา

ช่วยเติมเต็ม จึงทำให้ถูกจำกัดในด้านต่าง ๆ และขาดการเพิ่มมูลค่าเพิ่มของตัวผลิตภัณฑ์ให้มีคุณค่ามากยิ่งขึ้น ซึ่งอาจต้องได้รับการพัฒนาในส่วนนี้

ด้านแนวทางการส่งเสริมอาชีพ ชุมชนบางชะแวง มีหน่วยงานเข้ามาให้ความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพในชุมชนเป็นครั้งคราว สมาชิกกลุ่มต้องการมีรายได้จากอาชีพเสริมอย่างต่อเนื่อง และต้องการให้มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการสำรวจพบว่าชาวบ้านขาดทักษะด้านการบริหารจัดการธุรกิจ การจัดตั้งกลุ่ม การพัฒนาผลิตภัณฑ์ และการตลาด สอดคล้องกับ Sewatam (1999) กล่าวถึงความจำเป็นชุมชนว่า ชุมชนจะมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในชุมชนและเครือข่ายที่กว้างขวาง กิจกรรมที่สร้างขึ้นเป็นการสร้างความเป็นชุมชนในรูปแบบใหม่ เพื่อสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมที่ยุติธรรมและเครือข่ายที่กว้างขวางมากกว่าในอดีต เพื่อสอดคล้องกับ กระแสการพัฒนาในปัจจุบันที่ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนและเครือข่ายหรือเพื่อรู้เท่าทันการเชื่อมโยง เครือข่ายของเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่ไร้พรมแดน ทั้งยังสอดคล้องกับ คำกล่าวของ Prathanchawano (2010) กล่าวถึงแนวทางการส่งเสริมอาชีพว่า เป็นกระบวนการให้การศึกษากับประชาชนเพื่อให้พึ่งตนเองได้หรือช่วยเหลือตนเองได้ทั้งในการคิด การตัดสินใจและการดำเนินการแก้ไขปัญหาตลอดจนตอบสนองความต้องการของตนเองและส่วนรวม

ทั้งนี้ การจัดตั้งกลุ่มและการดำเนินงานกลุ่มอาชีพชุมชนบางชะแวง โดยการวิเคราะห์ศักยภาพการจัดตั้งและดำเนินงานกลุ่มอาชีพอยู่บนแนวทางการวางแผนและพัฒนา กลุ่มอาชีพนาร์่อง ดังที่ ธเนศ ศรีวิชัยลำพันธ์ (2554) กล่าวว่า ควรมีการสร้างเวทีการเรียนรู้ส่งเสริมการรวมกลุ่มพัฒนาเทคโนโลยี พัฒนาระบบตลาด พัฒนากิจกรรมเกี่ยวกับการศึกษา ทำการวิจัยเพื่อสนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน จัดแหล่งเรียนรู้ สร้างหลักสูตรฝึกอบรม พัฒนาระบบข้อมูลข่าวสาร และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนสู่ภายนอก และ อภิชัย พันธุ์เสน และคณะ (2550) กล่าวว่า โดยการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงกับการบริหารจัดการบนฐานการลดความเสี่ยง สร้างภูมิคุ้มกัน ให้มีความสำคัญกับการพัฒนาแบบองค์รวมอย่างยั่งยืน โดยใช้ทรัพยากรให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด เน้นการทำให้คนมีงานทำและมีรายได้มาเลี้ยงตนเองและครอบครัวมีขนาด

ผลิตที่เหมาะสม ประกอบการโดยไม่โลภหรือแสวงหากำไรเกินไป ซื่อสัตย์และสุจริตในการประกอบการ และการผลิตเพื่อตอบสนองตลาดภายในท้องถิ่นเป็นอันดับแรก สอดคล้องกับ สุเมธ ตันติเวชกุล (2542) กล่าวว่า ต้องมี เศรษฐกิจพอเพียงด้วย นั่นหมายถึงความสามารถของชุมชน เมือง รัฐ ประเทศหรือภูมิภาคหนึ่ง ๆ ในการผลิตสินค้าและบริการทุกชนิดเพื่อเลี้ยงสังคมนั้น ๆ ได้ โดยจะต้องพยายามหลีกเลี่ยงสิ่งที่ต้องพึ่งพาปัจจัยต่าง ๆ ที่เราไม่ได้เป็นเจ้าของ เศรษฐกิจพอเพียงในทุกระดับ บุคคลนั้น คือ ความสามารถในการดำรงชีวิตได้โดยไม่ต้องเดือดร้อน กำหนดความเป็นอยู่อย่างประมาณตนตามฐานะ ตามอัตภาพ และที่สำคัญไม่หลงไหลไปตามกระแสของวัตถุนิยม มีอิสรภาพ เสรีภาพ ไม่มีพัฒนาการอยู่กับสิ่งใด หากกล่าวโดยสรุปก็คือ หันกลับมายึดเส้นทางสายกลางในการดำรงชีวิตที่ส่งผลให้สามารถพึ่งตนเองได้

6. ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่อง แนวทางการจัดการส่งเสริมอาชีพกลุ่มธุรกิจชุมชน ผู้วิจัยขอเสนอแนะเพื่อกลุ่มอาชีพชุมชน ตำบลบางชะแวง อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี และหน่วยงานภาครัฐที่ให้การสนับสนุนในการยกระดับคุณภาพชีวิตและยกระดับเศรษฐกิจให้แก่ชุมชน สามารถดำเนินโครงการเพื่อตอบสนองความต้องการของกลุ่มอาชีพในชุมชน โดยมีแนวทางการจัดการส่งเสริมอาชีพให้ชุมชนตามกิจกรรมต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ดังนี้

1. กิจกรรมต้นน้ำ การจัดหาทรัพยากร เนื่องจากในชุมชนมีการเพาะปลูกสมุนไพรในท้องถิ่น เช่น ขมิ้น ไพล ตะไคร้ ซึ่งเป็นวัตถุดิบทางยาในชุมชน และต้นทุนการผลิตไม่สูง จึงควรจัดกิจกรรมโดยนำวัตถุดิบสมุนไพรในท้องถิ่นมาเพิ่มมูลค่า มาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์สมุนไพร เช่น ยาหม่อง น้ำมันเหลือง ลูกประคบ เป็นต้น

2. กิจกรรมกลางน้ำ การสร้างผลิตภัณฑ์ เนื่องจากสมาชิกกลุ่มมีความเชี่ยวชาญในการทำพวงหรีด แต่ยังขาดการออกแบบพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ จึงควรจัดกิจกรรมส่งเสริมด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์พวงหรีดจากวัสดุในท้องถิ่นและวัสดุสมัยใหม่ กิจกรรมพัฒนาผลิตภัณฑ์ยาหม่องจากสมุนไพร เช่น น้ำมันเหลือง และกิจกรรมพัฒนาผลิตภัณฑ์จากสมุนไพรสำหรับเด็ก เช่น บาล์มสำหรับเด็ก

3. กิจกรรมปลายน้ำ การตลาด เนื่องจากสมาชิกกลุ่มยังขาดทักษะด้านเทคโนโลยี จึงควรจัดกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการการใช้เทคโนโลยีเพื่อการสื่อสารและการดำรงชีวิต กิจกรรมพัฒนาช่องทางการจัดจำหน่ายและกิจกรรมสร้างตราสินค้าและออกแบบบรรจุภัณฑ์เพื่อช่วยในการส่งเสริมการตลาดของกลุ่มอาชีพชุมชน

4. กิจกรรมสนับสนุน เนื่องจากผู้นำและสมาชิกกลุ่มขาดทักษะและความรู้ด้านการบริหารจัดการกลุ่มธุรกิจชุมชน จึงควรจัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้ในการจัดตั้งและดำเนินงานกลุ่มอาชีพ และกิจกรรมส่งเสริมความรู้ในการบริหารจัดการธุรกิจ การผลิต การขายและการตลาด

5. กิจกรรมอื่น ๆ เพื่อช่วยเพิ่มรายได้ ลดรายจ่ายให้แก่ครัวเรือน โดยการจัดอบรมความรู้และศึกษาดูงานแนวคิดทฤษฎีหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

การดำเนินกิจกรรมส่งเสริมอาชีพตามแนวทางโซ่คุณค่าต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ และกิจกรรมสนับสนุนก่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้การดำเนินธุรกิจ เกิดองค์ธุรกิจชุมชน ลดรายจ่ายในครัวเรือน สร้างรายได้เพิ่มทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง สามารถพัฒนาไปสู่การเป็นธุรกิจชุมชนที่สามารถพึ่งพาตนเองได้และพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป

7. กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี โดยได้รับโอกาสและความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจากมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ขอขอบคุณผู้ร่วมงาน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศิริพงษ์ ฐานมัน, ผู้ช่วยศาสตราจารย์อภิชาติ การะเวก และผู้ช่วยศาสตราจารย์ อัจฉราวรรณ สุขเกิด ที่ได้กรุณาให้แนวคิด ให้การสนับสนุน และขอแนะนำหลายประการ ทำให้งานวิจัยในครั้งนี้สำเร็จด้วยดี

8. เอกสารอ้างอิง

ณัฐพงศ์ ใจชื่อตรง. (2563). การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนสู่การแข่งขันทางการตลาด บ้านสมใจ ตำบลใจดี อำเภอขุนันธ์ จังหวัดศรีสะเกษ. *วารสารวิทยาการจัดการปริทัศน์*, 22(2), 121-130.
เทศบาลตำบลบางชะแยง. (2564). *แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2566 – 2570)*. ปทุมธานี : ผู้แต่ง.

เทศบาลเมืองเขารูปช้าง. (2561). *การจัดการองค์ความรู้ (KM) เรื่อง การส่งเสริมการดำเนินงานของกลุ่มอาชีพ*. สงขลา : ผู้แต่ง.

ธนศ ศรีวิชัยลำพันธ์. (2554). *การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ธนาวิทย์ บัวฝ้าย. (2556). *ธุรกิจชุมชน : แนวทางในการพัฒนาชนบท*. ค้นเมื่อ 10 พฤษภาคม 2564, จาก

<http://www.hu.ac.th/academic/article/Mk/Business%20community.html>.

นิพนธ์ จันโทภาส. (2552). *การบริหารจัดการธุรกิจชุมชน : กรณีศึกษากลุ่มโรงสีชุมชน ตำบลจันตุม อำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์*.

การศึกษานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

นิภาภรณ์ จงวุฒิเวศย์. (2552). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของธุรกิจชุมชนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด*. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาสารคาม.

ผการัตน์ พินิจวัฒน์. (2561). *การส่งเสริมอาชีพให้ชุมชน : กรณีศึกษาบ้านโนนโพธิ์ ตำบลเมือง อำเภอเมือง จังหวัดเลย*. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*, 6(3), 925-935.

สุเมธ ดันติเวชกุล. (2542). *การดำเนินชีวิตในระบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ*. กรุงเทพฯ: กรมพัฒนาชุมชน.

อภิชัย พันธุ์แสน, สรวินธุ์ เปรมชื่น และ พิเชษฐ เกียรติเดชปัญญา. (2550). *การประยุกต์พระราชดำริ เศรษฐกิจพอเพียงกับอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

Board Phon Sai Village. (2016). *Community Plan*. Loei: n.p.

Porter, M. E. (1979). *Decision Support Tools: Porter's Value Chain*. Cambridge University: Institute for Manufacturing (IfM).

- _____. (1985). **Competitive advantage: Creating and sustaining superior performance.** New York: Free press.
- Prathanchawano, S. (2010). **Development of Communities.** Bangkok : n.p.
- Sewatam, A. (1999). **Developers with roles in creating new meaning of community.** Bangkok : Chulalongkorn University.
- Thebhattee, S. et al. (2008). **Self-Sufficiency with Sufficiency Economy Philosophy.** Bangkok : National Office of Buddhism Printing.